

Olimlar odamlarga din ishlarini olib borishda birinchi navbatda amalga oshiriladigan ishlarga e'tibor qaratishlari, birinchi bo'lib kirish va eng mo'tabar ilm-fanni ko'rib chiqish tavhid ilmiga ahamiyat berishlari kerak. Shaxsiy tavvidov, usiz binolarni boshqarish va biron amal maqbul buldi. Shu bois Rasululloh solallohu alayhi va salom odamlardan juda katta tavhidga ijozat kilmagunlaricha biror amalni qabul qilish uchun kilmas edilar.

Ibn Abbas roziyallohu anhumodan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom Muozni Yamanga jvnatatyotganlarda aytiladi: «Siz kitobni yaratgan kavm oldiga bormoqdasiz. Ularni eng birinchi Alloxning Oziga ibodat qilishga chaqirish. Alloxni taniganlardan sung ularga Allox bir kecha-kunduzda besh vaqt namozni farz kilganini aytmoqda. Univers (qabul) qilichchag, Ollom ularga mollaridan olinib, kambag'allarga qaytariladigan zakotni farz kilganini ayting. Agar bunga itoat qilsalari, ulardan (zakotlarini), biroq eng yaxshi va nafis mollarini juda yaxshi saqlash »(Mutafaqun alayh).

Jundab ibn Abdulloh roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: «Biz Payg'ambar solallohu alayhi va salom bilan birga bulganmiz, yosh yigitlar etik. Qur'on o'rganishdan oldin bundayonni urgandik, sungra Qur'on o'rgandik va u bilan bundayonimiz ortiq bo'ladi » (Sahih sunan Ibn Moja: 170).

Odamlarni malollantirib kutib olish uchun va'z-nasihatda ularda rioya kilish, va'z va tablich uchun o'zaro vaqt va o'rinni tanlay bilish kerak.

Shaqiqdan rivoyat kilinadi: Abdulloh ibn Mas'ud roziyallohu anu har payshanba kuni odamlarga va'z-nasihat kilardi. Bir kishi: «Ey Abu

Abdurrahmon, biz har kuni kunimiz vaiz-nasihah kilib tursangiz yaxshi bo'lardi», dedi. U dedi: «Meni bundan tvadigan narsa shoki, sizlarga malol kelib qolishini istamayman. Men sizlarga Xuddi Rasululloh solallohu alayhi va salom bizlarni malollantirmaslik uchun riyo qilib va'z qilinganlaridek riyo bilan (oralib) va'z qilaman » (Buxoriy rivoyat).

Ikrimadan rivoyat kilinadi: Ibn Abbas roziyallohu anhumo dedi: «Odamlarga ko'rsatma bir martada (oyat-kurashis) aytib ber, bunga ko'nmasang ikki marta, juda ko'paytirib yuborsan uch mart so'zla, odamlarga Qur'onni malolli qilib qo'ydi. Konferentsiya odamlari gaplashib o'tirgan joyga olib, ularning so'zlarini kesib kuyib gapirmagin, ularni malollantirib qo'yaasan. Jimgina o'tirgin, o'zlari taklif qilsa, esishni istasalar gapir. Kofiyali so'zlarni terib duolar qilishdan uzoq bo'ladi, chunki Rasululloh solallohu alayhi va salom va ashoblari unday qilmaslar »(Buxoriy risoti).

Olim kishi fatvo berayotan va taklif qilingan kilayotan piyada odamlarning oqlini, tabiyatlarini, saviyalarini riyo qilishi, ularga yaxshi suvlarni aytishi va nafratlantirib kuymasligi, dinni gullab ketishi va uni boshidan kechirishi kerak, deb bilaman.

Olloh taolo aytadi: « (Ey Muxammad sollallohu alayhi va sallam) , **Olloh tomonidan qilingan bir marhamat sababli o'liklarga** (saqobalaringizga) **yumshoq suzli buldi. Agar qo'pol, qatig dil bulganingda edi, albatta atroffizidan tarqalib ketgan bular edilar »** (Oli Imron: 159).

Abu Muso roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Odamlarni taklif kilinglar, xushxabar beringlar, nafratlantirmanglar, oson-qulay qilinglar, kiyintirtirmanglar!» (Muslim rivoyat).

Ibn Abbos roziyallohu anhumodan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Ta'mirlash beringlar, oson-qulay qilib berilinglar, kiyinlashtirmanglar, xushxabar beringlar, nafratlantirmanglar, biroratingiz g'azab bilan belgilanadi!» (Axmud rivoyatiy, Sahihul-jomiy: 4027).

Oisha roziyallohu anhadgan rivoyat kilinadi: «Rasululloh solallohu alayhi va salam kechon ikkilamchi ishning tanlanishiga ixtisoslashgan buvsalar, modifikatsiya gunohi byulmasa engilrog'ini ulardilardir. Agar gunoh bulsa, undan eng uzoq odam bulilardi. Rasululloh solallohu alayhi va salom o'zlari uchun uch olganlar, faqat Allox harom qilingan ish qilingan kilib kuyilsa, Olloh uchun uch ulardilarlar »(Mutafaqun alayh).

Ibn Abbos roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Dinda gullash ketishdan saqlaninglar! Sizlardan ilgarigilar dinda g'uluv ketish sababligina xoliq bulishgan »(Axmud, Nasoyiy, Ibn Moja va boshkalar rivoyatasi, As-silsilatus-sahifa: 1283).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Albatta, din engildir. Kimda-kim uni (ozi uchun) ishga tushirilsa, din uni albatta mag'lub qilgay »(Buxoriy rivoyat).

Burayda al-Assalamiy roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytdilar: «Muhtadil yulni kerak tutingiz! Shubhasiz, kim bu dinga g'olib kelaman desa, din uni mag'lub qildi » ^[4] (Ibn Abi Osim« Sunna »da rivoyat qilingan, Alboniy saqih sanagan).

Oisha roziyallohu anhadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Albatta Olloh Halim, har bir ishda halimlikni yaxshi ko'ruvchi Zotdir» (Buxoriy roviyati).

Oisha roziyallohu anhaddan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytishadi: «Albatta Ollox halollikni yaxshi ko'ruvchi Xalim Zotdir, U munozarali ishtirokchilarga bermagan va boshga biron narsaga bermagan mukofotlarni beribdi» (Muslim)

Oisha roziyallohu anhaddan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Mulomilik qay bir bir narsada buvsa uni zinotli qilib qo'ydi, qay bir narsadan sug'urilgan bug'doy uni aybi bilan o'ldirdi» (Musulmonlar uyi).

Jarir ibn Abdulloh roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Kim muloyimlikdan uyushtirilgan bino, yaxshilikdan fuqarolik bylibdi» (Musulmon rivoyat).

Muoviya ibn Xakam roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: «Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan namoz o'qiyotgan edik, bir kishi aksa urdi. Men: «Yarhamukalloh» degan edim, odamlarga men qarab qo'ydim. Shunda: «Xoy, nega menga qarayapsizlar?!», dedim. Ularni qullari bilan biladigan sonlarga uringa boshladilar. Meni gapirtirmaslikka harakat kilishayotganini ko'rgan jahlim chiqibdi, lekin jim bulib qoldi. Rasululloh solallohu alayhi va salom namoz o'qib bulganch - ota-onam u zotga fido bulsin, u zotdan avval ham, kim ham u kishidan kora chiroyli o'qituvchi o'qituvchisini ko'rmadim - Ollohga qasamki, meni tergamadilar, urmadilar, so'radilar. Balki: «Namoz ichidagi odamlarning gaplaridan biron kalimaning buzilishi to'g'ri emos, u faqat tasbeh, takbir va Qur'on o'qishdan iborat bo'ladi», dedilar (Musulmon rivoyat).

Anas ibn Molik roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Masjidda Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan birga etik, bir aъrobiiy keldi-da, masjid ichida turib bog'lab qo'ydi. Rasululloh solallohu alayhi va salomning

saqobalari: «Хой, hoy!» deyya bo'shshadi. Shunda Rasululloh solallohu alayhi va salom: «То'xtatmanglar, uni tek kuyinglar», dedilar. Ular uni tek kuydi, qaror bavl qilib buldi. Shundan sung Rasululloh solallohu alayhi va salom uni chaqiradilar va: «Bu masjidlarda bavl (siydik), axlat kabilarni nishonlashni istamaydilar, ular faoat Ollohning zikri, namoz va Qur'on qiraati uchundir», dedilar. So'ng bir odamga buyrdilar, u bir chelak suv keltirib, bavl ustiga kuyib yubordilar (Muslim rivoyat).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Bir arobiy masjidida turib bog'ladi. Odamlarni uni malomat qilishdi. Shunda Payg'ambar solallohu alayhi va sallam: «Uni faqat kuyinglar va yaxshi ustiga bir chelak suv kuyvoringlar. Shubhasiz, sizlar osonlashtiruvchi qilib yubormagansiz, kiyinashtiruvchi kuchib yubormagansiz »dedilar (Buxoriy rivoyati).

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Bir kishi Rasululloh solallohu alayhi va salamdan kunzador kishi oyolini kuchib o'tishi haqiqatda so'ragan edi, unga ruhsat berildi. Bo'shqa biri kelib suragan edi, unga man qildilar. Ruxsat bergan kishisi mo'ysafid, man qilingan kishisi yosh yigit edi (Sahih sunan Abi Dovud: 2090).

Ali ibn Abi Tolib roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: U kishi dedilar: «Odamlarga o'zlari anglab biladigan narsalarini gapiringlar. Allox va Rasuli yolg'onchi qilinishini istaysizlarmi ?! » (Buxoriy rivoyat).

Olim haqiqati ochiq-aniq aytishi, ma'rufga buyrib, munkardan qaytarishi, Olloh yulida malomatinning malomatidan kurkmasligi kerak. Agar olim olim kishi uchun ruhsat topib, imtiyozli yo'lni tutsa, unday odamlarga kechon zohir qilsa ?!

Huzayfa ibn al-Yamon roziyallohu anhudan rivoyat qilinadi: Payg'ambar solallohu alayhi va sallam aytiladi: «Jonim Qo'lida bu'lgan Zotga qasamki,

sizlar yoki yaxshi ishlarga qaytib kelasizlar, o'zingizni kutib turinglar. duo qilsanglar duoningizni ijobat qilmaydilar »(Sahih sunan at-Termiziy: 1762).

Toriq ibn Shihob roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Sizlardan kim bir munkarni ko'rsa, uni qo'li bilan o'zgartirsin. Agar qodir bulmasa tili bilan (uzgartirsin), unga ham qodir bulmasa kalbi bilan (yomon korsin), mana shu masalaning eng zayfidir »(Musulmon rivoyat).

Abu Said al-Xudriy roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Payg'ambar solallohu alayhi va sallam aytilar: «Biron odam haqiqatni bilsa, odamlarning xaybatini uni aytishidan aslo tuvmasin! Chunki bu na ajalni yaqinlashtirdi va na rizqni uzoqlashtirdi »(Axmad, Termiziy, Ibn Moja rivoyatlari, As-silsilatus-sahifa: 168).

Uboda ibn Somit roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: «Rasululloh solallohu alayhi va salam bizlar bilamiz, albatta bulymaylik haqini ayshimizga va Ollah yulida malomatchining malomatidan qurmasligimizga bayatlatilganlar» (Muta'iq)

Jobir roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytdilar: «Shaxidlarning sayyidi – Alza ibn Abdulmuttalib va yana bir odamki zurvon xokim o'ldirilgan bo'lishi mumkin, unga amri ma'ruf va nahiy munkar qilganida xokimiyatni qaytarib beradi sahiha: 491).

Abu Said al-Xudriy roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh sollallohu alayhi va salom aytiladi: «Eng ustun jihod – zurvon sulon bo'lib o'tgan haqiqat so'zdir» (Sahihu sunani Abi Dovud: 3650).

Abu Umoma roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu

alayhi va salom aytilar: «Ollohga eng suyumli jixat – zo’rvon hukumatga aytilgan haqiqat so’zdir» (Ahmad va boshkalar rivati, Sahihul-jomiy: 168).

Qaysdan rivoyat kilinadi: Abu Bakr roziyallohu anhu Ollohga hamdu sano aytgan, shunday dedilar: «Ey odamlar! Sizlar mana bu oyatni o’qiysizlar-u, uni o’zingizni ko’rsating va boshqa narsalarga murojaat qiling: **«Ey mo’minlar, o’zingizni biling!** (Ya’ni gunohlardan saqlaning!) **Modomi, haqiqat yo’lni tutgan ekansiz, adashgan kimsalar sizlarga zarar etkaza olmas**»(Mida: 105). Biz Payg’ambar solallohu alayhi va sallamning shu kabi o’zgarishlarini eshitishgan: «Odamlar zulm qilayotgandagi kishining ko’rib turishi, unning ikki qulidan tutilgan, Olloh ularga ommaviy azob tushishi mumkin». Yana men Rasululloh solallohu alayhi va salamning: «Qay bir kavm ichidagi ma’siyatlar qilinaotgan bulysa, ular o’zgartirishga qodir bo’lib turib, o’zgartirishmaga, Xudo ularaga qarshi tomonlardan ommaviy bir azobni tushirishini mumkin», deb bilaman. Dovud: 3644).

Abu Said al-Xudriy roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Hech biringning o’zingizni kamsitmasin!». Shaxobalar: «Yo Rasululloh, birov o’zini qanday kamsitadi?», Deb so’radi. «Zimmasida Olloh uchun gapirish kerak kerak bo’lgan bir ishni ko’rib turib, u haqiqatda gapirmaydi. Ziyomat kuni Olloh azza va jalla undan: «Men uchun falon-falon gaplarni gapirishdan seni nima tusdi?!», deb so’raydi. U: «Odamlardan qurqov», deb javob berishadi. «Mendan qo’rqishing loyiqroq edi», deydi Olloh taolo»(Munziriy« Targ’ib »da:« Ibn Moja rivoyat qilingan, roviylari ishonchli »deydi, Ahmad Shokir« Umda »da:« Isnodi saqih »degan).

Olim kishini izzat-ikrom kilishlari, unga hurmat-qayta tirnash kurslari, biroq bunda gullash ketmaliklari va jafо ham kilmasliklari, so'zda va maslahatda uni bo'shatishdan iborat bo'lgan binolar, olimlarning odamlari zimmasidagi haqiqatlar.

Uboda ibn Somit roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytdilar: «Katamizni xurmat kilmagani, kigigimizga mehribonlik kilmagani va olimimiz (xaqiqiy xurmatini) tanimagan odam mening xayotimdagi odamlarni tabriklayman asr).

Abu Muso Ash'ariy roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Muvsafid musulmonni, Qur'onga (undan maxfiy ma'nolar izlab yoki unga qat'iy amal kilaman) deb turib oldim. , adolatli sultonga xurmat-qayta tiromajo keltirilib Ollohni ulug'lanish ishidan «(Sahihu sunani Abi Dovud: 4053).

Ibn Umar roziyallohu anhumadan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Kichigimizga qarshi qilmish, katmatizning haqini tanigan odam bizdan emas» (Xokim rivoyat qilingan va: «Musulmonga tashrif buyurib, tabriklayman», deb aytdim.)

Abu Hurayra roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytilar: «Olloh taolo dedi:» Kim Mening do'stinga dushmanlik qilsa, Men unga urush e'lon qilaman «»(Buxoriy roviyati).

Oisha roziyallohu anhadgan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytiladi: «Muruvvat va yaxshi hislat egalarining xatolorini kechiringlar» (Abu Dovud va Sahihul-adabil-muffrad: 362).

Ibn Umar roziyallohu anhumadan marfu'an rivoyat kilingan kurashda: «Jibril meni ulug'lamoqni amalga oshirishga tayyorlanib qo'ydi» (Abu Bakr ash-Shofeyi «Favoid» da rivoyat qilingan, As-silsilatus-sahima: 1555).

Jobir roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Payg'ambar sollallohu alayhi va salom Uxud shahidlardan ikki kishining bir qavatiga kelib tushganlar: «Ulardan qay biri Qur'onni ko'proq (yod) olgan?» deb so'rab, qay biriga ishora qilinsa uni lahadga mukaddam kuyilar »(Buxoriy rivoyatishi).

Abdulloh ibn Mas'ud roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salom aytdilar: «Boliq va o'qil kishilar (namozda) menga yaqin tursin, yig'ing (sifat sifatlarida) ulilarga yaralgan bo'g'inlar, tug'ilgan odamlarni qidirib toping. (Safda) notekis turmanglar, qalblaring nomuvofiq bylib qoladi. Bozorlarda bulganidek shokvin-suron kilishdan chetlaninglar »Termiziy va Abu Dovud rivoyatlari, Sahih sunan at-Termiziy: 189).

Anas roziyallohu anhudan rivoyat kilinadi: Rasululloh solallohu alayhi va salam muxojir va anorlar u zotdan foydalaniladigan o'quvchilar uchun o'zlarining oilalariga yaxshi munosabatda bo'lishadi (Axmad va Ibn Moja rivoyatlari).

Sha'biy aytadi: Zayd ibn Sobit bir mayitga janoza namozi o'qidi, sung xachiriga minmokchi bulganida Ibn Abbos uning uzangisidan tutdi. Sayd: «Kuying, ey Rasulloh sollallohu alayhi va sallamning amakivachchasi», degan edi, Ibn Abbos: «Biz sabablarga ega bo'lamiz va ulug'larimizga shunday muomala qilinmoqda, buyrilganmiz», dedi. Zayd ibn Sobit uning qurilib o'tdi va: «Biz payg'ambarimizga tegishli baytlarga mana shunday qilichga byurilganmiz», dedi (Iroqiy «Ihyo» ga qilingan tahrijida aytdi: Tabaroni, Xokim, Bayhaqiy rivoyat qilingan, Hokim: «Meni ushlab turing»

Ollah taolodan faydali ilm, xolis va maqbul amal, qo'rquvchi kalb va eslatib o'tilgan til ato etishi, haqiqatdan kelib chiqqan xurmatlarini bilingandan, ularning qadrlariga etadigan kishilardan qilingan so'raymiz. Omik.

Ислом Нури

Oloh taolo payg'ambarimizga, u zotning ahli va ashobiga salavotu salomlari yullasin.

Iymonni urgandik degani tavhidni urgandik degandir. Chunki, muqaddimasida tavhid bulmagani va tavhid asosidagi kurilmasi har qanday ilm va amal maqbul bulmaydi. Allox taolo aytadi: «**Agar katta mushrik buloqlarda amalga oshirilgan amallarni befarq qoldirgan bo'lsa edi**» (An'om: 88). Hadisda bundayonning ortiq bulishi va kamayishiga dalil bor.

Хоҳиш-ҳаволаридан сўзламайдиган, сўзлари асалдан ширин ва ёқимли бўлган Расулуллоҳ соллаллоҳу, асҳоби киромларни малоллантириб қўйишдан қўрқиб, ваъз-насиҳатни оралатиб қилган бўлсалар, ҳозирги замондаги воиз ва машойихлар ҳам одамларни малоллантириб-насиҳат қилишда уларга қулай patt va o'rinlarni rioya kilishlari zarur buladi.

Dinda guluv ketish deb Qur'on va sunnatda aytilganidan oshirib yuboriladi.

Dinga g'olib kelaman deyishdan maqsad - muxtadilikdan uzoqlashish va uziga dinni kiyin-qatiq kilish kerak, kerek paytlarda she'riy ruhsatlarni qabul qilish.

Payg'ambar solallohu alayhi va sallam u odamni tergash va bavlini oxiriga etkazishdan tushinish kiyinlashtirilishning bir turi deb e'lon qililadilar. Shunday ekan, musulmonlarga din ishlarini kiyinlashtirgan odam haqiqatda nima deyish mumkin?! Faraz kiling, xozirgi pattada birorta johil odam musulmonlarning masjidlaridan birining ichidagi haligi arobiy qilgan ishni qilsa, masjididan urib chiqarmikin ?!

Yani, fatvo berishda fatvo so'rovchining holiga qarab beriladi. Bu - faqih

odam odamlarga fatvo berishda e'tiroz berishi zarur bo'lgan bo'lishi mumkin.

Ҳозирги даврда турли қитъаларда қанчадан-қанча олимлар зулм ва туғён қамоқхоналарига ташланганлар ва ташланмоқдалар, Аллоҳнинг душманлари бўлган жиноятчи кимсалар тарафидан оғир қийноқ ва азобларга дучор қилинмоқдалар. Уларнинг ўз зиммаларидаги вожибни адо этганлик – яъни ҳақни очиқ-ошкор айтганликдан бошқа ҳеч қандай айблари йўқ! Одамлар эса улардан бепарво, лоқайд ва ғофил, уларнинг аҳволи билан қизиқмайдилар, улар ҳақида сўрамайдилар. Гўё бу уламоларнинг уммат зиммасида ҳеч қандай ҳақ-ҳуқуқлари йўқдек! Ваҳоланки, бунинг муқобилида кўрамизки, мусулмонларнинг болаларини СПИД вируси юқтириш орқали ўлдирган жиноятчи кофир кимсаларни – Ливияда бўлгани каби – қамоқдан озод қилиш учун бутун салибий-христиан олами расмий ва оммавий равишда қўзғолади, бутун оламга бу ҳақда жар солишади, агар уларни озод қилинмаса зудлик билан ҳар турли жазо чоралари кўрилиши билан дўқ-пўписа қилишади!

Мусулмон уламолар ҳақни ошкор айтганликлари сабабли зулм ва куфр тоғутлари тарафидан турли-туман азият ва балоларга дучор бўлсалар, одамлар уларни ташлаб қўядилар, гўё ҳеч нарса бўлмагандек ўзларини четга тортадилар... **«У ҳолда бу адолатсиз тақсим-ку?!»** (Ван-нажм: 22). Ҳаққа олимлар ва халқлар жипслашганда нусрат берилади, бир-биридан ажралган ҳолда эмас!

Амалли уламолар Аллоҳ таолонинг дўстлари жумласидандир. Дўстлик эса суннатга эргашиш ва Аллоҳ йўлида жиҳод қилиш билан рўёбга чиқади. Мазкур икки хислат билан амалли уламолар бошқалардан фарқланиб турадилар.

Ислом Нури

Илм аҳли ҳам мурувват ва
фазлу-шараф соҳиблари жумласидан саналади.